

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Sandnerové a soudkyň JUDr. Petry Kamínkové a Mgr. Ivety Postulkové ve věci

žalobce: **X. Y.**
bytem X

zastoupený advokátem JUDr. Ondřejem Moravcem, Ph.D.
sídlem Malé náměstí 124, 500 03 Hradec Králové

proti
žalovanému: **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy**
Karmelitská 5, 118 12 Praha 1

o **žalobě proti rozhodnutí** žalovaného ze dne 22. 6. 2023, č. j. MSMT-16295/2023-1

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), se žalobce domáhá zrušení vyrozumění žalovaného ze dne 22. 6. 2023, č. j. MSMT-16295/2023-1 (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým žalovaný rozhodl, že žádost žalobce o přezkoumání výsledku didaktického testu ze zkušebního předmětu Český jazyk a literatura není důvodná.
2. Z obsahu správního spisu soud zjistil tyto podstatné skutečnosti. Z potvrzení klinického psychologa ze dne 16. 6. 2021 vyplývá, že žalobce pozoruje zhoršení výkonu a těžší orientaci v emočně napjatých situacích, zřejmě v souvislosti s traumatickou událostí ve formě
(K.ř. č. 1 – rozsudek)

Shodu s prvopisem potvrzuje K. L.

autonehody. Klinický psycholog doporučuje, aby byl žalobce v rámci maturit přezkoušen i ústně a s ohledem na jeho situaci a stav.

3. Z doporučení školského poradenského zařízení ze dne 10. 11. 2022 vyplývá, že žalobce splňuje podmínky pro zařazení mezi žáky se specifickými zdravotními potřebami a je zařazen do skupiny SPUO 1 pro žáky se specifickými poruchami učení. Žalobce s tímto zařazením souhlasil. Žalobci bylo přiznáno navýšení časového limitu o 25 %.
4. Z protokolu o výsledcích didaktických výsledků žáka ze dne 15. 5. 2023 vyplývá, že žalobce neuspěl u maturitní zkoušky z českého jazyka. Dosáhl 28% úspěšnosti a umístil se tak v prvním percentilu maturantů.
5. Žalobce žádostí ze dne 30. 5. 2023 požádal o přezkoumání společné části maturitní zkoušky konané formou didaktického testu z českého jazyka a literatury. Namítal nevyhovující prostředí, v němž byla zkouška organizována, a formu didaktických testů nerespektujících podpůrná opatření.
6. Žalovaný žádost žalobce zamítl nyní napadeným rozhodnutím.

Žaloba

7. Žalobce byl žákem Soukromé střední školy gastronomie, s. r. o. Žalobou brojí proti zamítnutí své žádosti o přezkoumání výsledku maturitního didaktického testu z Českého jazyka a literatury ze dne 3. 5. 2023, v němž neuspěl.
8. Žalobce namítá, že napadeným rozhodnutím byla porušena jeho ústavně zaručená práva na rovný přístup ke vzdělání a práva nebýt diskriminován. Konkrétně uvádí, že při hodnocení didaktického testu z českého jazyka a literatury nebylo dostatečně zohledněno jeho zdravotní postižení.
9. Žalobce má za to, že požadavek jednotného zadávání a centrálního vyhodnocování společné části maturitní zkoušky ve formě didaktického testu obsažený v § 78 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů je v rozporu s ústavním pořádkem. Brání totiž efektivní individualizaci zkoušky.
10. Žalobce rekapituluje svá práva zaručená Listinou základních práv a svobod a Úmluvou o právech osob se zdravotním postižením č. 10/2010 Sb. m. s. a odkazuje na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva.
11. Žalobce uvádí, že žádný právní předpis nestanoví znalosti, kompetence či dovednosti, které musí maturant prokázat. Obsahem maturitní zkoušky může být dle žalobce všelicos, co je jednotně zadáno a centrálně hodnoceno, což považuje za samoučelné omezení svých práv. Zákonodárcem předepsaný způsob testování dle žalobce znemožňuje právo na inkluzivní vzdělávání.
12. Ke své situaci žalobce uvádí, že má zdravotní postižení spočívající v poškození mozku. Toto postižení se projevuje selháváním v zátěžových situacích. Žalobce má za to, že ho zásadním způsobem limituje, má-li své kompetence prokázat zaškrtnutím správného políčka v testu. Stačilo by mu, aby byla otázka položena trochu jinak, aby se mohl ujistit, že ji správně pochopil, a podobně.

13. Žalobce doplňuje, že napadené rozhodnutí má dopady též do jeho budoucího uplatnění, neboť úspěšně složil přijímací zkoušky na vyšší odbornou školu se ziskem 105 ze 110 bodů, avšak ke studiu z důvodu nesložení maturitní zkoušky nebude moci být přijat.
14. Ustanovení § 78 odst. 3 školského zákona považuje žalobce za rozporné s čl. 24 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením. Zákonodárcem zvolený způsob testování není způsobilý určit, které osoby mají potenciál pokračovat v terciárním vzdělávání.
15. Žalobce závěrem dává soudu podnět k podání návrhu na zrušení § 78 odst. 3 školského zákona Ústavním soudem.

Vyjádření žalovaného

16. Žalovaný ve svém vyjádření navrhl žalobu jako nedůvodnou zamítnout.
17. Žalovaný se předně vyjádřil k námitce, kterou žalobce v podané žalobě vůbec neuplatnil, ohledně vyrušení příchodem zkušební komisaře. S ohledem na to, že žalobce proti příchodu zkušební komisaře v podané žalobě ničeho nenamítá, není důvodu se touto argumentací žalovaného blíže zabývat.
18. Žalovaný dále uvedl, že žalobce je na základě doporučení pedagogicko-psychologické poradny jako žák se specifickými vzdělávacími potřebami (dále též „SVP“) pro konání maturitní zkoušky zařazen do skupiny SPUO-1. Na základě předmětného doporučení mu byl pro konání maturitní zkoušky navýšen časový limit o 25 %, a to v souladu s přílohami č. 2 a 3 k vyhlášce č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou, ve znění pozdějších předpisů (dále též „vyhláška č. 177/2009 Sb.“ či „vyhláška“).
19. Žalovanému nepřisluší zpochybňovat žalobci přiznaná opatření k uzpůsobení podmínek pro konání maturitní zkoušky podle příloh k vyhlášce, neboť uvedená záležitost nepatří do kompetence žalovaného. Není tedy možné, aby žalovaný tato opatření v rámci řízení o přezkumu výsledku maturitní zkoušky hodnotil. Zohlednění zdravotního znevýhodnění žáka a jeho vlivu na vzdělávání a případné stanovení podpůrných opatření mohou provádět pouze školská poradenská zařízení. Žalovaný se v dané souvislosti odkazuje na odůvodnění napadeného rozhodnutí, kde se explicitně uvádí, že žalobce byl s úpravou podmínek pro zkoušku seznámen při vystavování předmětného doporučení a souhlas s vystaveným doporučením stvrdil svým podpisem. Jde-li tedy o zařazení do kategorie a skupiny SPUO-1 a opatření v podobě prodloužení časového limitu ve věci didaktického testu o 25 %, k tomuto žalobce mj. prohlásil: *„Potvrzuji, že souhlasím se zařazením do uvedené kategorie a skupiny a s uvedeným uzpůsobením podmínek pro konání maturitní zkoušky. Důsledkům z toho vyplývajícím rozumím.“* Žalovaný je toho názoru, že pokud měl žalobce za to, že uvedené uzpůsobení podmínek pro konání maturitní zkoušky není dostatečné, měl tento nesouhlas v souladu s obecně platnou zásadou *vigilantibus iura scripta sunt* toto namítat již v rámci samotného vyšetření prováděného pedagogicko-psychologickou poradnou, v krajním případě předmětné doporučení školského poradenského zařízení nepodepsat.
20. K uvedenému žalovaný doplnil, že existuje několik typů přiznaných uzpůsobení podmínek, a to podle různých druhů znevýhodnění, a především rozdílných funkčních důsledků speciálních vzdělávacích potřeb ve vztahu ke konání maturitní zkoušky, přičemž řazení žáků do uvedených kategorií a skupin probíhá individuálně. Není-li žák s případným uzpůsobením podmínek spokojen, je možné na základě § 16b školského zákona požádat o

revizi vydaného doporučení, ne však ve fázi žádosti o přezkoumání výsledku didaktického testu.

21. Žalovaný zdůraznil, že principem podpůrných opatření není snižování úrovně požadovaných znalostí a dovedností, nýbrž použití kompenzačních technik, s nimiž žák pracoval i v celém průběhu vzdělávání. Společná část maturitní zkoušky je sice centrálně zadávaná a vyhodnocovaná, ovšem § 20 vyhlášky č. 177/2009 Sb. ve spojení s jejími přílohami stanovuje odlišnosti konání maturitní zkoušky pro žáky s přiznaným uzpůsobením podmínek pro konání maturitní zkoušky. V přílohách jsou jednotlivě upraveny odlišnosti podle jednotlivých typů postižení, tak, aby každé jednotlivé postižení bylo s ohledem na funkční důsledky speciálních vzdělávacích potřeb ve vztahu ke konání maturitní zkoušky adekvátně zohledněno. Tvrzení, že „systém testování založený na principech jednotného zadávání a centrálního vyhodnocování [...] popírá požadavky individuálního přizpůsobení vzdělávacího systému konkrétním potřebám jednotlivých osob,“ nelze dle žalovaného přijmout.
22. Žalovaný nesouhlasí ani s tvrzením, že neexistuje žádný právní předpis stanovující znalosti, kompetence či dovednost, které musí úspěšný maturant složením maturitní zkoušky prokázat, a odkazuje na § 78a odst. 1 školského zákona, dle kterého platí: „[r]ozsah vědomostí a dovedností, které mohou být ověřovány zkouškami společné části maturitní zkoušky, stanoví ministerstvo v katalogích požadavků zkoušek společné části maturitní zkoušky (dále jen ‚katalog‘) pro příslušný zkušební předmět. Katalogy ministerstvo zveřejní vždy nejpozději 48 měsíců před termínem konání zkoušek způsobem umožňujícím dálkový přístup“. Žalovaný doplňuje, že předmětné katalogy plně vycházejí taktéž z rámcových vzdělávacích programů všech oborů vzdělání zakončených maturitní zkouškou.
23. K žalobcem tvrzenému rozporu zákonné úpravy s ústavně zaručenými základními právy, resp. k tvrzení žalobce, že prostřednictvím § 78 odst. 3 školského zákona je omezeno jeho právo na vzdělání, žalovaný uvádí, že nelze zaměňovat právo na vzdělání s nárokem na úspěšné absolvování maturitní zkoušky. Jak plyne z rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 17. 3. 2021, č.j. 14 A 100/2020-30, „neexistuje veřejné subjektivní právo na to, aby žák uspěl u maturitní či jiné zkoušky.“
24. Žalovaný uvádí, že je nepřípustné, vyvozovat z existence speciálních vzdělávacích potřeb ve vztahu ke konání maturitní zkoušky nárok na úspěšné ukončení středního vzdělání s maturitní zkouškou. Žalovaný odkazuje na rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 5. 9. 2012, č. j. 31 A 57/2012-50, dle něžž „pokud by žalovaný v přezkumu žalobkyně postupoval jinak, porušil by zásadu rovnosti příležitostí, která prioritně chrání očekávání společnosti, aby středoškolského vzdělání zakončeného maturitní zkouškou dosáhli všichni žáci oprávněně a za obdobných podmínek. Zakotvení tohoto práva je provedeno čl. 1 Listiny základních práv a svobod, který stanovuje, že lidé jsou ve svých právech rovni a také čl. 14 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a jejích dodatkových protokolů, podle něhož užívání práv a svobod musí být zajištěno bez diskriminace založené na jakémkoli důvodu. Závěr vyslovený žalovaným, že žalobkyně byla hodnocena správně ve vztahu k závazným kritériím, byl předvídatelný a korespondující se zákonnými mantinely pro rozsah přezkumu průběhu a výsledku předmětné zkoušky.“

Shodu s prvopisem potvrzuje K. L.

25. K námitce protiústavnosti § 78 odst. 3 školského zákona žalovaný uvádí, že správní soudy již řešily mnoho žalob proti didaktickým testům, včetně žalob žáků se specifickými poruchami učení, a protiústavnost tohoto ustanovení neshledaly.
26. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 13. 8. 2020, č.j. 2 As 276/2019-41, reagoval na názor, že podpůrná opatření stanovená vyhláškou nejsou (ať už obecně nebo konkrétně pro kategorii SPUO-2) dostatečná, efektivní a pravidelně vyhodnocovaná s ohledem na testovou úspěšnost tímto postižením dotčených studentů. Nejvyšší správní soud zdůraznil, že nebylo v kompetenci žalovaného (natož následně správních soudů) v rámci přezkumu výsledku společné části maturitní zkoušky stěžovatele toto posuzovat. Je úkolem legislativy (resp. podzákonné exekutivní normotvorby) ve spolupráci s příslušným odborným aparátem stanovovat příslušná podpůrná (či kompenzační) opatření pro studenty se speciálními vzdělávacími potřebami, hledat jejich ideální podobu a ověřovat jejich efektivitu metrem času. Žalovaný však v projednávané věci vystupoval nikoliv jako metodický orgán či sektorový normotvůrce, ale jako správní orgán jednající v mezích účinných právních (včetně podzákonných) předpisů; byl proto povinen se řídit vyhláškou č. 177/2009 Sb., která přesně stanoví, jaké úlevy stěžovateli směly (a contrario tedy v neuvedeném rozsahu s ohledem na rovnost všech studentů nesměly) být poskytnuty. Dle Nejvyššího správního soudu proto postačuje, pakliže žalovaný a následně též městský soud přezkoumali, zdali byly v případě stěžovatele aplikovány vyhláškou stanovené úpravy zadání a průběhu skládání didaktického testu; není již předmětem řízení o přezkumu výsledků maturitní zkoušky zkoumat míru, jakou se tato opatření přiblížila ideálním.

Replika

27. Žalobce v replice ze dne 20. 9. 2024 opakuje argumentaci uvedenou v žalobě. Dodává, že si neosobuje subjektivní právo u zkoušky uspět. Pouze tvrdí, že ze zákazu diskriminace plyne právo na to, aby k jednotlivým stupňům vzdělávací soustavy měly právo i osoby se zdravotním znevýhodněním. Žalobce má kompetence a dovednosti nezbytné pro složení maturitní zkoušky, avšak systém jejich ověřování (zaškrtávání políček u testových otázek) neumožňuje žalobci tyto kompetence prokázat z důvodu jeho zdravotního postižení. Dle žalobce nejsou poskytnutá podpůrná opatření způsobila kompenzovat jeho znevýhodnění, které by mělo být zohledněno v samotném způsobu ověřování znalostí.
28. Ke katalogům požadavků zveřejňovaných ministerstvem žalobce uvádí, že tyto katalogy žádný minimální standard úrovně nestanoví. Katalogy pouze vymezují látku, jejíž ověřování může být předmětem testování. Samotná náročnost maturitní zkoušky je záležitostí zcela nahodilou. Pravidla upravující hodnocení státní části maturitní zkoušky jsou zcela arbitrární, bez racionálního základu a nezpůsobila naplňovat jakýkoliv legitimní veřejný zájem.

Ústní jednání

29. Při ústním jednání dne 27. 9. 2024 účastníci řízení setrvali na svých procesních stanoviscích. Návrhy žalobce na provedení důkazů soud zamítl z následujících důvodů.
30. Žalobce navrhl provedení důkazu Sdělením školy Michael k prokázání skutečnosti, že žalobce úspěšně vykonal přijímací zkoušku na vyšší odbornou školu. Skutečnost, zda žalobce vykonal přijímací zkoušku na vyšší odbornou školu není mezi stranami sporná a není pro posouzení zákonnosti napadeného rozhodnutí podstatná.
31. Žalobce dále navrhl provedení důkazu Potvrzením o výsledcích profilové části maturitní zkoušky k prokázání skutečnosti, že uspěl ve zkouškách z Ekonomiky a účetnictví,

odborného výcviku a souborné zkoušky z odborných předmětů. Ani tato skutečnost není mezi stranami sporná a není pro posouzení zákonnosti napadeného rozhodnutí, které reaguje na žádost o přezkoumání zkoušky z českého jazyka a literatury, nijak relevantní.

32. Žalobce dále navrhl provedení důkazu listinami předloženými při ústním jednání, a to aktuálními lékařskými zprávami a aktuální zprávou školského poradenského zařízení. I tento důkaz soud zamítl pro nadbytečnost, neboť soud rozhoduje podle skutkového a právního stavu v době vydání napadeného rozhodnutí. Aktuální lékařské a poradenské zprávy tak nemohou mít vliv na zákonnost rozhodnutí žalovaného.
33. Zástupce žalobce zdůraznil, že žalobce má problém s čtením a psaním. Požadované dovednosti si umí osvojit, avšak neumí je ve stanovené formě prokázat. Zástupce žalobce též poukázal na rozdílné zákonné podmínky pro studium na vysokých a vyšších odborných školách.
34. Žalovaný upozornil, že žalobce se o výsledky maturitních testů z českého jazyka soudí opakovaně a setrval na svém stanovisku, že žaloba je nedůvodná.

Posouzení věci soudem

35. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání řádných opravných prostředků a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí i řízení, které mu předcházelo, v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.), jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlídnout z úřední povinnosti; přitom vycházel ze skutkového a právního stavu v době vydání rozhodnutí.
36. Žalobce v podané žalobě namítá, že při hodnocení maturitního didaktického testu z českého jazyka a literatury skládaného žalobcem dne 3. 5. 2023 nebylo dostatečně zohledněno jeho zdravotní postižení. V této souvislosti namítá neslučitelnost § 78 odst. 3 školského zákona s ústavním pořádkem.
37. Podle § 78 odst. 3 školského zákona platí, že: „[z]koušky společné části maturitní zkoušky se konají formou didaktického testu. Didaktickým testem se pro účely tohoto zákona rozumí písemný test, který je jednotně zadáván a centrálně vyhodnocován, a to způsobem a podle kritérií stanovených prováděcím právním předpisem.“
38. Podle § 16 odst. 1 školského zákona dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami se rozumí osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte, žáka nebo studenta. Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou a školským zařízením.
39. Podle § 16a odst. 1 školského zákona obecně platí, že školské poradenské zařízení poskytne poradenskou pomoc dítěti, žákovi, studentovi nebo zákonnému zástupci dítěte nebo žáka na základě jeho žádosti nebo na základě rozhodnutí orgánu veřejné moci podle jiného právního předpisu. Podle odst. 3 výsledkem poradenské pomoci školského poradenského zařízení jsou zejména zpráva a doporučení. Ve zprávě školské poradenské zařízení uvede skutečnosti podstatné pro doporučení podpůrných opatření. V doporučení uvede závěry vyšetření a podpůrná opatření prvního až pátého stupně, která odpovídají zjištěným

Shodu s prvopisem potvrzuje K. L.

speciálním vzdělávacím potřebám a možnostem dítěte, žáka nebo studenta, a to včetně možných kombinací a variant podpůrných opatření a způsobu a pravidel jejich použití při vzdělávání.

40. Podle § 16b odst. 1 školského zákona dítě, žák, student nebo zákonný zástupce může do 30 dnů ode dne, kdy obdržel zprávu nebo doporučení školského poradenského zařízení, požádat právnickou osobu zřízenou a pověřenou ministerstvem prováděním revizí o jejich revizi. O revizi doporučení může požádat také škola, školské zařízení nebo orgán veřejné moci, který svým rozhodnutím uložil zákonnému zástupci dítěte nebo žáka, dítěti, žákovi nebo studentovi povinnost využít odbornou poradenskou pomoc ve školském poradenském zařízení, do 30 dnů ode dne, kdy doporučení obdržely, a Česká školní inspekce.
41. K uvedenému speciálně podle § 20 odst. 1 vyhlášky č. 177/2009 Sb. o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou speciálně platí (což je případ žalobkyně), že doporučení k přiznání uzpůsobení podmínek pro konání maturitní zkoušky vydané školským poradenským zařízením obsahuje uvedení kategorie a skupiny podle přílohy č. 2 k této vyhlášce. Doporučení je platné nejdéle 2 roky od data vydání.
42. Podle § 81 odst. 1 školského zákona žák koná maturitní zkoušku ve škole, jíž je žákem, na základě přihlášky podané řediteli školy. Podle § 4 odst. 1 vyhlášky č. 177/2009 Sb. žák podává přihlášku řediteli školy nejpozději do 1. 12. pro jarní zkušební období. K přihlášce dle § 2 písm. b-e) vyhlášky č. 177/2009 Sb., žák uvede názvy zkušebních povinných a nepovinných předmětů společné a profilové části maturitní zkoušky. Kromě toho v přihlášce žák uvede zařazení žáka s přiznaným uzpůsobením podmínek pro konání maturitní zkoušky do kategorie a skupiny uvedené v příloze č. 2 k této vyhlášce za účelem uzpůsobení podmínek pro konání společné části maturitní zkoušky /srov. § 4 odst. 2 písm. g) vyhlášky/.
43. Podle § 20 odst. 3 vyhlášky č. 177/2009 Sb. platí, že žák doporučení odevzdá řediteli školy spolu s přihláškou podle § 4. Doporučení je zároveň evidováno v anonymizované podobě v informačním systému Centra. Doporučení obsahuje údaje o zařazení žáka do příslušné kategorie a skupiny žáků podle druhu znevýhodnění, návrh úprav podmínek a způsobu konání maturitní zkoušky, dále výčet kompenzačních pomůcek a doporučení rozsahu a formy případné asistence, tlumočnických služeb nebo odlišností hodnocení.
44. Podle § 20 odst. 2 vyhlášky č. 177/2009 Sb., žák s přiznaným uzpůsobením podmínek pro konání maturitní zkoušky koná maturitní zkoušku za podmínek odpovídajících jeho znevýhodnění uvedených v příloze č. 3 k této vyhlášce. Uzpůsobení podmínek pro konání zkoušek společné části maturitní zkoušky se přiměřeně uplatní i pro uzpůsobení podmínek pro konání zkoušek profilové části maturitní zkoušky. Jde např. o úpravu prostředí, navýšení časového limitu, obsahové a formální úpravy zadání zkoušek společné a profilové části maturitní zkoušky, odlišnosti v hodnocení, použití kompenzačních pomůcek, tlumočení a technickou nebo speciálně pedagogickou asistenci a přepis řešení zkoušek do záznamových archů v souladu s doporučením (srov. § 20 odst. 5 vyhlášky č. 177/2009 Sb.).
45. Z výše uvedených ustanovení školského zákona a prováděcích předpisů vyplývá, že žák individualizovanou přihláškou vymezuje ty podmínky, za nichž bude maturitní zkoušku absolvovat: stanovuje předměty, z nichž bude skládat zkoušku a rovněž sám v přihlášce resp. v její příloze (srov. § 20 odst. 3 vyhlášky č. 177/2009 Sb.) prokazuje uvedené zařazení do příslušné skupiny za účelem uzpůsobení podmínek pro konání maturitní zkoušky.

46. Dle přílohy č. 2 k vyhlášce č. 177/2009 Sb. se v rámci kategorizace žáků s přiznaným uzpůsobením podmínek pro konání maturitní zkoušky rozlišují tři skupiny specifických poruch učení. Soud ze správního spisu zjistil, že žalobce byl jako žák se SVP na základě doporučení pedagogicko-psychologické poradny pro účely konání maturitní zkoušky zařazen do skupiny 1 (dále jen „SPUO-1“).

47. Podle bodu 5.1 přílohy č. 2 vyhlášky č. 177/2009 Sb. se do skupiny SPUO-1 řadí:

„žáci se specifickou poruchou učení (např. dyslexie, dysgrafie, dysortografie, dyskalkulie nebo jejich kombinace), žáci s dyspraxií, žáci s narušenou komunikační schopností (např. dyslalie, balbuties, breptavost, dysartrie), žáci, kteří nemohou produkovat řeč po zvukové stránce (sluchová percepce a psaní nejsou znemožněny ani omezeny), žáci chronicky nemocní s cílenou medikací nebo žáci s lehčími zdravotními poruchami popsanými v doporučení školského poradenského zařízení (poruchy pozornosti, projevy hyperaktivity, hypoaktivity, impulzivita apod.). Žáci mají obtíže se čtením běžného textu (bez úprav) a s psaním (jak po fyzické, tak po jazykové stránce); pracují se zkušební dokumentací bez úprav (po formální ani obsahové stránce se neliší od zkušební dokumentace pro intaktní žáky).“

48. Žalobce nezpochybňuje, že jeho test byl centrálně vyhodnocen, a že v něm dosáhl výsledku 14 z 50 možných bodů, a tedy neuspěl. Žalobce má však za to, že zákonodárcem zvolený způsob testování pro něj není vhodný, neboť nerespektuje jeho potřeby, a to ani při zohlednění jemu přiznaných podpůrných opatření. Žalobce uvádí, že účinné poskytnutí podpůrných opatření je znemožněno jednotným zadáváním a centrálním vyhodnocováním testu. Má tedy za to, že mu měla být přiznána jiná než zákonem předvídaná podpůrná opatření, a že měl být test jinak vyhodnocován. K tomu konkrétně uvádí, že by stačilo, pokud by byla otázka položena trochu jinak, žalobce se mohl ujistit, že ji správně pochopil, apod. Žalobce požaduje individualizaci formy zkoušky.

49. Soud konstatuje, že žalobce byl s úpravou podmínek pro zkoušku (SPUO-1, navýšení časového limitu o 25 %) dle doporučení školského poradenského zařízení ze dne 10. 11. 2022 seznámen a souhlas s vystaveným doporučením stvrdil svým podpisem. Ze spisu neplyne, že by žalobce v době před konáním písemné zkoušky uplatnil jakékoliv námitky proti výše uvedenému opatření. Žalobce ani nepožádal o revizi vydaného doporučení ve smyslu § 16b školského zákona. Žalobce v žalobě nespecifikoval, jaká jiná opatření mu měla být přiznána, či jakým způsobem měla být zkouška vůči němu individualizována.

50. Podpůrnými opatřeními pro studenty se speciálními vzdělávacími potřebami ve smyslu školského zákona a vyhlášky č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou, se zabýval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 13. 8. 2020, č. j. 2 As 276/2019-41. Ve vztahu ke stěžovateli zařazenému do skupiny SPUO-2 trpícímu poruchou aktivity, pozornosti a expresivní poruchou řeči Nejvyšší správní soud podotkl:

„Jestliže stěžovatel dále v kasační stížnosti předestírá svůj názor, že předmětnou vyhláškou stanovená podpůrná opatření nejsou (ať už obecně nebo konkrétně pro kategorii SPUO-2) dostatečná, efektivní a pravidelně vyhodnocovaná s ohledem na testovou úspěšnost tímto postižením dotčených studentů, musí Nejvyšší správní soud zdůraznit, že nebylo v kompetenci žalovaného (natož následně správních soudů) v rámci přezkumu výsledku společné části maturitní zkoušky stěžovatele toto posuzovat. Je úkolem legislativy (resp. podzákonné exekutivní normotvorby) ve spolupráci s příslušným odborným aparátem

stanovovat příslušná podpůrná (či kompenzační) opatření pro studenty se speciálními vzdělávacími potřebami, hledat jejich ideální podobu a ověřovat jejich efektivitu metrem času. Žalovaný však v projednávané věci vystupoval nikoliv jako metodický orgán či sektorový normotvůrce, ale jako správní orgán jednající v mezích účinných právních (včetně podzákonných) předpisů; byl proto povinen se řídit vyhláškou č. 177/2009 Sb., která přesně stanoví, jaké úlevy stěžovateli směly (a contrario tedy v neuvedeném rozsahu s ohledem na rovnost všech studentů nesměly) být poskytnuty. Dle Nejvyššího správního soudu proto postačuje, pakliže žalovaný a následně též městský soud přezkoumali, zdali byly v případě stěžovatele aplikovány vyhláškou stanovené úpravy zadání a průběhu skládání didaktického testu; není již předmětem řízení o přezkumu výsledků maturitní zkoušky zkoumat míru, jakou se tato opatření přiblížila ideálním.“ (Zvýraznění doplněno soudem.)

51. Z výše citovaného rozsudku plyne, že soudu nepřísluší zkoumat vhodnost podpůrných opatření pro studenty se SVP. Soud nemůže změnit pravidla pro složení maturitní zkoušky ani rozhodovat o vhodnosti jejího současného nastavení, jak požaduje žalobce. Předmětem soudního přezkumu má být skutečnost, zda zadání a průběh zkoušky odpovídaly požadavkům stanoveným právními předpisy.
52. Soud podotýká, že žalobce v žalobě neuplatnil námitky proti samotnému průběhu zkoušky ani nebrojil proti konkrétním zkušebním otázkám a úlohám. Pokud jde o průběh zkoušky, žalobce v replice ze dne 20. 9. 2024 mimo jiné uvedl, že „v podané žalobě opětovně poukazuje na vyrušení z koncentrace v průběhu skládání maturitní zkoušky“. K tomu soud konstatuje, že tvrzení žalobce o vyrušení koncentrace nebylo uplatněno v podané žalobě. Rozšířit žalobu o další žalobní body lze pouze ve lhůtě pro podání žaloby (§ 71 odst. 2 věta třetí s. ř. s.). K této námitce vznesené po uplynutí lhůty pro podání žaloby proto soud nemohl přihlížet. Soud tedy průběh zkoušky nepřezkoumával.
53. K požadavku žalobce na předložení věci Ústavnímu soudu s návrhem na zrušení § 78 odst. 3 školského zákona, soud uvádí, že pro tento postup neshledal důvod.
54. K námitkám žalobce, který poukázal na závazky z Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením (publikované pod sdělením č. 10/2010 Sb.m.s.), na článek 33 Listiny základních práv a svobod (právo na vzdělání) soud předesílá, že žalobce již dále nespecifikuje, v čem konkrétně (nad rámec již uplatněné argumentace) neměly být tyto závazky státu dodrženy.
55. Soud poukazuje na to, že v České republice právo na vzdělání dle článku 33 Listiny základních práv a svobod i se zaměřením k závazkům vyplývajícím z Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením či na ochranu proti diskriminaci zabezpečuje především právě školský zákon a jeho prováděcí předpisy. Toto právo je obecně zaručeno dle ustanovení § 2 odst. 1 písm. b) školského zákona, podle něhož je vzdělávání založeno na zásadách zohledňování vzdělávacích potřeb jednotlivce. Postup k uzpůsobení podmínek pro děti, žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami, tj. i zdravotně znevýhodněných, zabezpečuje ustanovení § 16 a násl. školského zákona a dále zejména jeho prováděcí vyhlášky č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou (k uzpůsobení podmínek maturitní zkoušky viz. § 4 odst. 2 písm. g) a zejména § 20 vyhlášky), č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

56. Český právní řád tedy podle názoru soudu disponuje dostatečnými zárukami pro zabezpečení podmínek rovnocenného vzdělávání osob zdravotně znevýhodněných. Žalobce těchto institutů využil. Pro účely uzpůsobení maturitní zkoušky disponoval doporučením poradny ze dne 10. 11. 2022, které mu přiznalo zvýhodnění časové dotace 25 %. Závěry doporučení žalobce nezpochybnil, ač k tomu měl dostatečný časový prostor a procesní institut v podobě revize dle § 16b školského zákona. Vzhledem k předmětu této věci, v němž jde o přezkoumání průběhu a výsledků samotné maturitní zkoušky za těch podmínek, které žalobce předtím doložil v přihlášce a které se do konání didaktické zkoušky nezměnily, soud pak již nemůže přezkoumávat správnost uzpůsobení podmínek pro konání maturitní zkoušky (viz např. rozsudek zdejšího soudu ze dne 25. 4. 2024, č. j. 10 A 117/2023-57).
57. Soud vnímá, že žalobce měl jakožto žák se specifickými vzdělávacími potřebami ztížené postavení při skládání maturitní zkoušky vzhledem k jeho specifické situaci a zdravotnímu stavu. Požadavek na složení písemného didaktického testu v případě žalobce zařazeného do kategorie SPUO-1 však soud neshledává nepřiměřeným ani protiústavním.
58. Soud dává za pravdu žalovanému, že principem podpůrných opatření není snižování úrovně požadovaných znalostí a dovedností, nýbrž použití kompenzačních technik. Není přitom pravdou, že žádný právní předpis nestanoví znalosti, kompetence či dovednosti, které musí maturant složením maturitní zkoušky prokázat. V této souvislosti soud odkazuje na § 78a odst. 1 školského zákona, dle kterého platí, že „[r]ozsah vědomostí a dovedností, které mohou být ověřovány zkouškami společné části maturitní zkoušky, stanoví ministerstvo v katalogích požadavků zkoušek společné části maturitní zkoušky (dále jen „katalog“) pro příslušný zkušební předmět. Katalogy ministerstvo zveřejní vždy nejpozději 48 měsíců před termínem konání zkoušek způsobem umožňujícím dálkový přístup; to neplatí pro zkušební předmět matematika rozšiřující.“ Požadavkem pro úspěšné složení didaktického testu z Českého jazyka je například to, že žák „určí slovnědruhovou platnost slova“, „určí mluvnické kategorie u ohebných slovních druhů“, „nalezne k pojmenování v daném kontextu synonyma a antonyma“ nebo „doplní podle smyslu vynechané části textu“.
59. Žalovaný v rámci přezkumu může výsledek maturitní zkoušky pouze potvrdit, změnit nebo zrušit a nařídít její opakování (§ 82 odst. 1 ve spojení s § 82 odst. 2 školského zákona). Nemůže tedy v rámci tohoto přezkumu sám revidovat doporučení poradenského zařízení ani zajistit konkrétní podobu uzpůsobení podmínek pro maturitní zkoušku žáka.
60. Pro posouzení zákonnosti rozhodnutí o přezkoumání výsledku maturitního testu žalobce z českého jazyka v roce 2023 není nijak podstatné, jakým způsobem byl hodnocen maturitní test jiných žáků z matematiky v roce 2021. Relevantní není ani to, jaké jsou zákonné podmínky přijetí na vysokou, resp. vyšší odbornou školu.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

61. Soud neshledal žalobu důvodnou, a proto ji výrokem I. tohoto rozsudku podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
62. Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů řízení nenáleží. Žalovanému pak žádné náklady v souvislosti s vedením předmětného řízení nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního

Shodu s prvopisem potvrzuje K. L.

soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 27. září 2024

JUDr. Ludmila Sandnerová v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje K. L.